

JOODS ONDERWIJS

11, 12 en 13 jarigen

ה ש ו א ה

DE SJOA

Bezoek Nationaal Holocaust Museum en Hollandsche Schouwburg

Amsterdam, zondag 28 januari 2018

Het werkboek 'De Hollandsche Schouwburg – plaats van vermaak, plaats van verdriet, plaats van Herdenking' bereidt voor op het jaarlijkse programma voor leerlingen van joodse les uit heel Nederland. Deze activiteit vindt plaats op een zondag tegen het einde van januari, op dezelfde dag als de Auschwitz herdenking, en wordt georganiseerd in samenwerking met de Afdeling Educatie van het Joods Cultureel Kwartier. Heb je vragen of wil je meer informatie, neem dan contact op met Mirjam van Emden mirjam.vanemden@jck.nl

Lesdoel

De leerlingen kennen de geschiedenis van Hollandsche Schouwburg, de crèche en het Nationaal Holocaust Museum, hebben op hun eigen manier vorm gegeven aan herdenken en hun persoonlijke hoop uitgesproken voor een toekomst die zij wensen. In de middag verkennen de leerlingen de Portugese Synagoge met een iPad en reflecteren ze op het belang van vrijheid, migratie en tolerantie.

Lesmateriaal

Het werkboek 'Plaats van Vermaak, Plaats van Verdriet, Plaats van Herdenking' is als volgt ingedeeld:

p 1-2 Aan de hand deze blz kun je het onderwerp introduceren en je leerlingen uitleggen dat ze binnenkort een bijzondere les krijgen in de Hollandsche Schouwburg in Amsterdam. Doe dit aan de hand van vragen, bijvoorbeeld: Wie is wel eens in de Hollandsche Schouwburg geweest? Weet iemand waarom dit een bijzonder gebouw is? Waarom zouden we daar met de groep van joodse les naar toe gaan?

Korte beschrijving van het verhaal achter de Hollandsche Schouwburg en de crèche. Het gebouw herinnert aan de verschrikkingen tijdens de Sjoa, maar is tegelijkertijd een symbool van menselijke moed. Lees deze informatie samen.

De Hollandsche Schouwburg is nu een gedenkplaats, waar je naar toe kunt gaan om te leren wat er in de Tweede Wereldoorlog is gebeurd, om hierover na te denken, te praten en te herdenken. Licht de namenwand en Ik-pod toe. Maak de twee vragen gezamenlijk. Niet alle achternamen van de leerlingen staan op de namenwand, spreek er samen over hoe dat komt (wanneer de familie van je vader niet uit Nederland komt maar bv uit Israël; vader niet-joods etc).

p 3-20 De thema's oorlog, verzet en onderduik worden ieder ingeleid met een stripverhaal. Aansluitend volgen bij ieder onderdeel twee opdrachten. De eerste van de twee (A, C, E) is steeds het eenvoudigst, de antwoorden op de vragen zijn terug te vinden in de strip. Opdracht B, D en F zijn moeilijker, deze vereisen meer denkwerk en aanvullende informatie (te vinden op resp. blz. 12, 18 en 24). Bekijk van tevoren welke opdracht je aan welke leerling geeft - je kunt ze ook samen aan een opdracht laten werken.

De leerlingen kunnen een gedicht of tekening maken. Dit kunnen ze tijdens joodse les doen, of thuis.

p 21-22 Herhaling: woordpuzzel (met daarin de begrippen uit het boekje)

p 23-24 Woordenlijst

Werkwijze

Bekijk van tevoren hoeveel lessen je aan het onderwerp kunt besteden. Zorg ervoor dat je **minimaal** de onderstaande bladzijden behandelt:

p 1-2	Inleiding over de Hollandsche Schouwburg en het (joodse) verzet.
p 9-13	Verzet en opdrachten

Heb je meer tijd, behandel dan ook de thema's 'oorlog' (p 3 tm p 8) en 'onderduik' (p 15 tm p 20). In grotere groepen kun je er ook voor kiezen de drie thema's in een en dezelfde les over de leerlingen te verdelen en ze met zijn tweeën te laten werken. Laat ze daarna aan de rest van de groep over hun thema vertellen aan de hand van de illustraties bij de opdrachten.

In de laatste les voor het bezoek aan Amsterdam kun je de leerstof herhalen, bijvoorbeeld met behulp van de woordpuzzel en de leerlingen naar keuze een gedicht of tekening laten maken.

Tips

Onderstaande tips zijn afkomstig van Max van Praag, die in de afgelopen jaren veel ervaring heeft opgedaan in het lesgeven over de Sjoa aan leerlingen van joodse les.

- vertel geen onzin, maar alleen wat je zeker weet, respectievelijk wat algemeen wordt aangenomen.
- Begrijp dat niet elk onderwerp aan iedere leeftijd kan worden aangeboden. Maak bewuste keuzes.
- Vertel rustig, vraag, probeer begrippen te combineren.
- Neem vooral alle tijd door desnoods drie keer iets uit te leggen.
- Maak een minimumlijst met begrippen en personen, die je zelf in elk geval wilt behandelen.
- Wanneer je op vragen geen antwoord weet, zeg dan het antwoord op te zullen zoeken of na te vragen. Doe ik ook.
- Je leerlingen mogen emoties kunnen tonen. Jijzelf ook.
- Je hoeft zelf niet veel van het onderwerp te weten en mag dat gerust aan je leerlingen vertellen. De leerstof helpt je.
- Denk je wat meer van het onderwerp te weten? Overschat jezelf niet, het valt altijd tegen!
- Het onderwerp 'concentratiekampen' is groot en zwaar, helemaal voor kinderen van 11 en 12 jaar. Sla het over.
- Betrek de leerlingen voortdurend actief bij de les door ze te laten voorlezen, vertellen etc.
- Geef je leerlingen de ruimte. Stuur ze alleen maar aan en laat ze vervolgens in korte beurten zelf lezen, vertellen, reageren, vragen. Niemand *moet* lezen, door 'pas' te zeggen kan een leerling aangeven niet te willen of kunnen lezen, waarop de volgende door kan gaan.